

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

De prominentste Imam

Hazrat Abu Hanifah رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ

Hadji Mohamed Juzoef Tangali MA AC bc.

1. Inleiding

Al-Nu'man ibn Thabit al-Taymi, al-Imam Abu Hanifah is door Abu Dawoed "De Imam" en door Ibn Hajar "De Imam, die de hemel heeft aangeraakt" genoemd. Hij is in de islamitische wereld bekend als de prominentste Imam (*al-imâm al-a`zam*). Van de vier Ahl al-Sunnah denkscholen heeft zijn school het grootste aantal volgelingen. Hij is de eerste van de vier *mujtahid* Imams en heeft als troonopvolger (*tâbi`i*) als enige, van de vier Imams, de metgezellen Anas ibn Malik, `Abd Allah ibn Abi Awfa, Sahl ibn Sa`d al-Sa`idi, Abu al-Tufayl en `Amir ibn Wathila van de Heilige Profeet Mohammed صلى الله عليه وسلم gezien.

Hazrat Abu Hanifah is de eerste moesliem in de Islam die het optekenen van *fiqh* heeft georganiseerd met de indeling titels en subtitels die het gehele rechtsgebied bestrijken. Hij is begonnen met reinheid (*tahara*) gevolgd door gebed (*salaah*), een gebod dat gehandhaafd werd door achtereenvolgens alle schriftgeleerden zoals Malik, Shafi'i, Abu Dawoed, Bukhari, Muslim en Tirmizi. Al deze schriftgeleerden en hun volgelingen zijn schuldig aan hem en geven hem een deel van hun beloning, omdat hij degene is die de weg naartoe voor hen heft geopend conform de hadith van de Profeet: "Hij die iets rechtschapen begint in de Islam wordt ervoor beloond en krijgt tevens de beloning van degene die het praktiseren tot de Dag des Oordeels, zonder dat de praktiserende er

minder van wordt. Degene die iets ondeugdelijk in de Islam begint wordt gestraft en krijgt ook de straf van degene die zijn slechte stap praktiseren tot de Dag des Oordeels, zonder dat de straf van de praktiserende er minder op wordt." Al-Shafi'i refereerde hiernaar toen hij zei: "Mensen zijn alle kinderen van Abu Hanifah in *fiqh* of Ibn Ishaq in geschiedenis of Malik in hadith en van Muqatil in *tafsîr*."

Hazrat Al-Khatib verhaalt, gehoord hebbende van Hazrat Abu Hanifah's student Hazrat Abu Nu`aym dat hij zei: "Moesliems moeten *du`a* (smeekebede) doen aan Allah ter wille van Hazrat Abu Hanifah in hun gebed, omdat de *Sunan* en de *fiqh* door hem zijn beschermd. Al-Dhahabi schreef een deel over het leven van elk van de drie prominente Imams en zei: "De beschrijving van Abu Hanifah's leven beslaat twee boekdelen." Zijn zoon Hammad zei tijdens de *ghusl* (bewassing) van zijn vader's dode lichaam: "Moge Allah Barmhartig zijn jegens u! U bent verheven ten opzichte van wie dan ook."

Hazrat Abu Hanifah was waarlijk een vrome man, hij weigerde Ibn Hubayra's offer om een rechter te worden, zelfs toen hij werd geslagen. Net als Hazrat Al-Bukhari en Hazrat Al-Shafi'i reciteerde hij in iedere Ramadaan 60 keer de volledige (*khatma*) Heilige Qur'aan; één keer overdag en één keer in de nacht ondanks zijn leermeesterschap en overige verplichtingen. Hazrat Ibrahim ibn Rustum al-Marwazi zei: "Vier Imams hebben de volledige Heilige Qur'aan in één *rak`a* namaaz uitgelezen, deze zijn Hazrat`Uthman ibn `Affan, Hazrat Tamim Al-Dari, Hazrat Sa`id ibn Jubayr en Hazrat Abu Hanifah." Hazrat Ibn Al-Mubarak zei: "Hazrat Abu Hanifah heeft lange tijd de vijf dagelijkse namaaz verricht met één en dezelfde woezoe (rituele reiniging)."

Hazrat Al-Suyuti schrijft in *Tabyid al-Sahifa*, date en zekere bezoeker Hazrat Abu Hanifah kwam observeren en hem de hele dag in de moskee zag moskeebezoekers onderwijzen, onophoudelijk vragen beantwoorden van zowel de schriftgeleerde als het gewone volk behalve tijdens de namaaz (gebed) tijd, vervolgens thuis als iedereen in slaap was gevallen in namaaz zijn nacht doorbrengen zonder op enig moment te eten of slapen. En net als de meeste goeduitziende en geniale mensen was hij altijd alert en nooit moe, dag na dag gedurende zeer lange tijd. Op het laatst zei de zekere bezoeker: "Ik werd er zeker van dat hij geen gewone man was, maar een *wilâya* (Vriendschap met Allah)."

Hazrat Al-Shafi'i zei: "Kennis circuleert om drie mannen heen, namelijk Hazrat Malik, Hazrat Al-Layth, en Hazrat Ibn `Uyayna." Al-Dhahabi voegde aan toe: "Eerder, het circuleert eveneens rondom Al-Awza'i, Al-Thawri, Ma`mar, Abu Hanifah, Shu`ba en de twee Hammads [**ibn Zayd and ibn Salama**]."

Hazrat Sufyan al-Thawri prees Hazrat Abu Hanifah met de volgende woorden: "Wij waren voor Hazrat Abu Hanifah net als kleine vogels voor een valk", en Hazrat Sufyan stond voor Hazrat Abu Hanifah op toen hij hem bezocht na de dood van zijn broer en zei: 'Deze man bezit een hoge gradatie aan kennis, als ik niet voor zijn geleerdheid opsta, dan sta ik op voor zijn leeftijd, als ik niet voor zijn leeftijd opsta dan sta ik op voor

zijn Godvrezendheid (*wara`*) en als ik niet voor zijn Godvrezendheid opsta dat sta ik op voor zijn jurisprudentie (*fiqh*). Hazrat Ibn al-Mubarak prees Hazrat Abu Hanifah en noemde hem een teken van Allah. Beide, Ibn al-Mubarak en Sufyan al-Thawri zeiden: 'Abu Hanifah was in zijn tijd de meest intellectuele van alle mensen op aarde. 'Ibn Hajar vertelde ook dat Ibn al-Mubarak zei: "Als Allah mij niet had gered via Abu Hanifah en Sufyan [al-Thawri] zou ik net als het gewone volk zijn'. Dhahabi zei het als volgt: 'Ik wilde een mujaddid (hervormer) worden'."

Een voorbeeld van Hazrat Abu Hanifah's helderheid in het uitleggen van wetgeving uit tekstbronnen kan uit de volgende hadith wordt afgeleid. De Heilige Profeet صلى الله عليه وسلم zei: "Uw leven, in vergelijking met de leeftijd van naties in het verleden, is net als de tijd tussen het middaggebed (*`asr*) en zonsondergang. Uw voorbeeld en dat van de joden en christenen is net als van een man die leiding geeft aan zijn medewerkers en zegt: 'Wie wil voor mij tot de middag werken tegen beloning van één *qirât* (een deel van een maatstaf, deel van een dinar)?' De joden werkten tot de middag voor één *qirât* per persoon. Toen zei de man: 'Wie wil voor mij werken van de middag tot het *`asr* gebed voor één *qirât* per persoon?' De christenen werkten vanaf de middag tot het *`asr* gebed voor één *qirât* per persoon. Vervolgens zei de man: 'Wie wil voor mij werken vanaf het *`asr* gebed tot *maghrib* gebed voor twee *qirât* per persoon?' En dat zijn, in werkelijkheid, jullie allemaal. In werkelijkheid hebben jullie de beloningen verdubbeld. De joden en christenen werden boos en zeiden: 'Wij hebben meer werk verricht en kregen minder beloning'. Maar Allah zei: 'Heb Ik iemand van jullie in zijn rechten onrecht gedaan?' Zij antwoordden, nee. Toen zei Hij: 'Dit is mijn zegen die ik aan degene geef die Ik wil'."

Het was afgeleid van de uitspraak "wij hebben meer werk verricht" dat de tijd tussen middag en *`asr* altijd langer moet zijn dan de tijd tussen *`asr* and *maghrib*. Het volgende is vastgelegd in authentieke rapporten: "De Profeet صلى الله عليه وسلم haastte zich om het *zuhr* gebed zo vroeg mogelijk te verrichten en verrichtte het *`asr* gebed zo laat mogelijk."

The Profeet صلى الله عليه وسلم zei: "Moge Allah genade hebben met iemand die vier *rak`as* voor *`asr* verricht."

Hazrat `Ali verrichtte het *`asr* gebed kort voor zonsondergang en hij berispte de *mu`adhdhin* die hem opjoeg met de woorden: "Hij probeert ons de Sunnah te leren!"

Hazrat Ibrahim al-Nakha`i zei: "Degene die voor u kwamen hebben zich meer dan u gehaast om de *zuhr* te verrichten en het verrichten van het *`asr* zoveel mogelijk naar later verschoven." Al-Tahanawi zei: "Degenen die voor u kwamen zijn de metgezellen van de Heilige Profeet صلى الله عليه وسلم."

Samenvattend

Zijn leerstelling wordt door de meeste Moesliems gevolgd. Zijn grootvader en overgrootvader waren Moesliems geworden. Het is niet bekend van welke streek zij afkomstig zijn en van welk verwantschap. Er zijn enkelen die hun als Iraniër erkennen. Anderen zeggen dat zij van Kaboel zijn. De hindoe koning, had een overeenkomst gesloten met de Iraniër en militaire hulptroepen naar Iran gestuurd. Deze hadden jarenlang de leiding in de Arabische staat. De militairen werden later Moesliems. Een van deze militairen was de overgrootvader van Hazrat Imam Azam Saheb.

In de islam krijgt die persoon het recht op waardering, die op het Pad van Allah en de Heilige Profeet Mohammed ﷺ loopt, en de doelen nastreeft. Het doet er niet toe van welke afkomst de Moesliem is. Hazrat Imam Azam Saheb verwierf het vertrouwen als het Licht, de helper van miljoenen Moesliems van zowel Arabische als niet Arabische afkomst.

2. De geboorte van Imam Azam Saheb en zijn wijsheid

Er wordt gezegd dat Saboet Thabit, vader van Imam Azam Saheb, in zijn jeugdige jaren Hazrat Ali had ontmoet. Hazrat Ali had voor hem gebeden. Op oudere leeftijd kreeg Saboet een zoon die de mensen tot de Dag des Oordeels zullen herdenken. Imam Abu Hanifah werd in het jaar 80 Hijri (689 n. Chr.) geboren in Koefa, Irak. Hij behoorde tot de familie in de zakenwereld. Zijn familie was van afkomst Perzisch en een afstammeling van de nobele Profeet 's ﷺ metgezel Hazrat Salman al-Farsi *radi Allahu anho*.

Koefa was omstreeks de geboorte van *Imam Azam* een vooraanstaand centrum van wetenschap en kennis waar veel van de metgezellen *radi Allahu anhoma* van de nobele Profeet ﷺ residentie hadden gekozen. Door de aanwezigheid van deze respectvolle mensen die zoveel interesse in *hadith* en *riwayat* hadden veroorzaakt, werden alle huizen in Koefa een centrum van discipline.

3. Zijn opleiding

Saboet Thabit wilde zijn zoon Imam Azam Saheb later ook in de handel te betrekken. Daarom stuurde hij Imam Azam Saheb niet naar school. Op een dag passeerde Imam Azam Saheb het huis van een eerwaarde dienaar van Allah, Hazrat Sha'bi *radi Allahu anho* (een geaccepteerde Grootschriftgeleerde onder de opvolgers). Abu Hanifah werd door de Sheikh bij zich geroepen die hem als een student aanzag. "Waar ga je heen jonge man?" vroeg Hazrat Sha'bi. Abu Hanifah noemde de naam van de handelaar die hij geen ging bezoeken. "Ik bedoelde, in wiens klas zit je?" zei de Sheikh. "In niemand zijn klas", zei de Imam spijtig. "Ik zie tekenen van intelligentie in u", zei Hazrat Sha'bi verder, "u zult in het gezelschap van geleerde moeten vertoeven."

Na deze ontmoeting begon de jonge *Imam* een zoektocht naar kennis. *Imam* Abu Hanifah leerde van meer dan vierduizend mensen. Onder zijn leraren bevonden zich vooraanstaande mannen van wie de *sanad* (ketting van hadith vertellers) terugging naar een groot aantal metgezellen *radi Allahu anhoma*. Hijzelf was gezegend met de ontmoeting met de metgezellen Anas ibn Malik, Abdullah ibn Afwa en Sahl ibn Sa'ad *radi Allahu anhoma*, dus behorende tot de groep *Tabi'i* (opvolgers van de metgezellen).

Onder de leraren van *Imam* Abu Hanifah bevond zich Hammad ibn Sulayman. Hij sloot zich ook op 22 jarige leeftijd aan in de studiekring van Sheikh Sha'bi en werd een na enige tijd een zeer bekende redenaar. Bij deze Sheikh studeerde hij tot de Sheikh overleed. Hierna nam hij de *majlis* (studiekring) over. Op dat moment was hij veertig jaar oud.

Shu'ba, een leidende *muhaddith* die van buiten tweeduizend hadith kende was eveneens een leraar van *Imam* Abu Hanifah. Shu'ba was buitengewoon gehecht aan *Imam* Abu Hanifah en zei: "Zoals ik weet dat de zon helder is, zo weet ik dat het leren en Abu Hanifah het evenbeeld zijn van elkaar."

De *Imam's* zoektocht naar kennis nam hem ongetwijfeld mee naar de Heiligdommen, een tijdperk toen Mekka een druk bezochte kenniscentrum was. Op 22 jarige leeftijd ging hij naar Medina om hadith te studeren. Een groot aantal erkende meesters in *hadith*, die toegang hadden tot de metgezellen *radi Allahu anhoma* van de Heilige Profeet صلى الله عليه وسلم hadden hun eigen scholen opgericht. Eén van deze scholen was de `Ata bin Rabah's school. `Ata was een beroemde *Tabi'i* die geassocieerd was met de meeste metgezellen en als gevolg van deze samenwerking de status in autoriteit verkreeg. Hij beweerde tweehonderd mannen ontmoet te hebben die een bijzondere band met de nobele Profeet صلى الله عليه وسلم hadden. De leidende metgezellen *radi Allahu anhoma* erkenden zijn geleerdheid. Abdullah ibn Umar *radi Allahu anho*, zoon van de kalief Umar *radi Allahu anho* zei vaak: "Waarom komen mensen naar mij als Hazrat Ata ibn Abi Rabah bij hen is?"

Van de andere *Muhaddithin* van Mekka in wiens klas de *Imam* college volgde bevond zich Ikrimah. Hij was de slaaf en leerling van Abdullah ibn `Abbas, die hem met veel zorg en aandacht opleidde en hem zo bekwaam maakte dat hij gedurende zijn leven *Imam* Abu Hanifah autoriteit gaf op het terrein van rechtspraak en vonnis uitvaardigen. "*Imam* Abu Hanifah was de eerste die de islamitische jurisprudentie analyseerde, het in onderwerpen rangschikte, indeelde in afleveringen en het bereik en criteria vaststelde voor analytische redenering (*qiyas*)."

Aangezien Hazrat Imam Azam Saheb een pienter verstand had behaalde hij goede studieresultaten. Hij passeerde de eerste gradatie in zeer korte tijd.

Hazrat Al-Hafiz al-Kabir Abu Bakr Ahmad al-Harizmi schreef in zijn boek '*Musnad*': "Saif al-Aimma' rapporteerde, als *Imam* Abu Hanifah een zaak van de *Qur'aan* en *Hadith*

afleidde, hij nooit antwoord gaf aan de vraagsteller totdat al zijn studenten het bekrachtigden. Eénderduizend volgelingen van Imam Abu Hanifah bezocht alle colleges toen hij in de Moskee van Koefa City doceerde. Veertig van hen waren *mujtahids*. Als hij een antwoord wilde vinden op een bepaalde zaak vroeg hij zijn studenten het uit te zoeken, en zodra zijn studenten overeenstemming hadden bereikt op het antwoord (gebaseerd op de Heilige Qur'aan, Hadith en de woorden van de *Sahabah radi Allahu anho* (metgezellen) reageerde hij met 'Al-hamdu li'llah wallahu Akbar'. Een ieder die daar op dat moment aanwezig waren herhaalde zijn woorden. Vervolgens vroeg hij zijn studenten het antwoord op te schrijven."

Hazrat Ibn `Abd al-Barr schrijft in zijn 'Al-Intiqā', dat Abd Allah ibn Ahmad al-Dawraqi zei: "Ibn Ma'inn werd gevraagd over Abu Hanifah en zoals ik het hoorde zei hij 'Hij is waarheidsgetrouw (*thiqatun*), ik heb nooit gehoord dat iemand hem afzwakte." Niemand minder dan Shu'ba schreef hem (voor beschrijvingen) en moedigde hem aan om *hadith* te verhalen."

Imam as-Shafi'i radi Allahu anho zou gezegd hebben: "Alle mannen van *fiqh* zijn kinderen van Abu Hanifah" en "Ik zou niets geleerd hebben als het niet voor mij leraar was. Alle mannen van wijsheid zijn kinderen van de *Ulema* van Irak die op hun beurt de volgelingen zijn van de *Ulema* van Koefa en zij zijn vervolgens volgelingen van Abu Hanifah."

4. Weigering om een top functie te aanvaarden

Toen Hazrat Imam Azam Saheb was afgestudeerd begon hij in Koefa onderwijs te geven. Tegelijkertijd hield hij zich bezig met handeldrijven. In die tijd werd de heerschappij van de Oemmia familie steeds zwakker, terwijl de bevolking toenam. De koning van Koefa wenste dat hij zijn heerschappij conform de islam vorm kon geven. Hij riep hooggeleerde moesliems bij elkaar en vroeg ze om advies. Ook *Imam Azam Saheb* wilde hij als zijn naaste medewerker hebben. *Imam Azam Saheb* weigerde. Hij werd ook door meedogende mensen gevraagd het aanbod van de koning te accepteren. Echter, hij antwoordde: "Al zou de koning mij vragen om de deuren van de moskeeën te tellen, dan nog zal ik zijn aanbod niet aannemen. Hoe kan ik zijn aanbod aannemen, terwijl hij Moesliems vermoordt. Ik kan als zijn dienaar toch niet blijven toe kijken?" De koning commandeerde zijn dienaren om *Imam Azam Saheb* iedere dag tien keer met de zweep te slaan. *Imam Azam Saheb* verdroeg deze kwelling, maar accepteerde het aanbod niet. Uiteindelijk heeft de koning zijn hardnekkigheid moeten loslaten.

5. Abassied kalifaat

Nadat *Imam Azam Saheb* vrij werd van de mishandeling van de koning vertrok hij naar Mekka en bracht daar een aantal jaren door. In het jaar 132 Hijri (780 n. Chr.) werd de macht van de Oemmia familie omver geworpen. Abbaas kwam daardoor aan de macht.

In plaats van in Damascus werd in Bagdad het bestuur gevormd. De mensen werden de marteling door de Oemmia beu. Iedereen verwierp de heerschappij van Abbaas, maar hij begon door onvoorwaardelijke kwelling zijn macht uit te breiden. In die tijd werd de familie Sadaat het leven zuur gemaakt. In Medina begon Hazrat Mohammed, een nazaat van Hazrat Imam Hassan en bekend van de nakomeling van Zakia, de strijd. Imam Malik vocht zij aan zij met hem. In Koefa bracht zijn broer Ibrahiem 100.000 mannen bij elkaar. Imam Azam Saheb presenteerde ook 4.000 gelovigen. Desondanks bereikten zij niets en Abassied kreeg voet aan de grond.

6. Wederom werd een topbaan aangeboden

Vanwege Imam Azam Saheb haatte Abassie Galiefa Mansoor, omdat hij Ibrahiem had geholpen. Hij wilde hem straffen, maar zocht naar een aanleiding. In 146 Hijri nodigde hij Imam Azam Saheb uit in Bagdad. Aangekomen bood hij Imam Azam Saheb het ambt van rechter aan. Imam Azam Saheb antwoordde: "Ik ben het niet waard om rechter te worden." Hierop antwoordde Mansoor: "Jij liegt." Imam Azam Saheb antwoordde vervolgens: "Indien ik een leugenaar ben, dan heeft u met uw eigen woorden bewezen, dat ik niet geschikt ben als rechter. Een leugenaar kan je niet tot rechter benoemen." Vervolgens zei Imam Azam Saheb dat hij geen kennis had van het recht en dat alleen iemand die daarmee bekend is het ambt op zich kan nemen. Mansoor zweerde en zei: "Imam Azam Saheb U moet het ambt accepteren." Imam Azam Saheb zweerde eveneens, dat hij ongetwijfeld het aangeboden ambt niet zal aannemen. Iemand in de nabijheid zei: "zweer jij in competitie van een rijkaard?" Imam Azam Saheb antwoordde: "Ja, omdat een rijkaard gemakkelijk Kaffaara (vergelding) kan betalen voor een meened."

7. De juiste reden van weigering

Imam Azam Saheb had twee keer geweigerd om een hoge ambtelijke baan aan te nemen, omdat hij niet naar gevraagd had. Hakim en Amir hadden hem zelf een topbaan aangeboden. Het was het bestuur van een Moesliem machthebber en een Moesliem Amir in wiens rijk Imam Azam Saheb leefde. Eén van de redenen was dat Imam Azam Saheb niet bekend was met de bureaucratische normen en waarden. Hij was niet begaafd met die zaken om de dictatoren met praatjes zoet te houden. Een tweede reden was dat hij wist, dat ondanks het feit dat de gezaghebbers Moesliems waren hun rol als heerser niet conform de islam was. Het waren heersers die meer gaven om de wereld dan de islam. Zij deden alles wat noodzakelijk was om hun aanzien hoog te houden. Hierbij werd de islam niet in acht genomen. Allah's goede en eerlijke aanbidders hebben nooit zo'n baan aangenomen. Waarom zou Imam Azam Saheb dat dan doen?

8. Het overlijden van Imam Azam

Imam Azam Saheb werd door Mansoor gevangen genomen, omdat hij geweigerd had het aangeboden ambt te aanvaarden. De laatste vier jaren van zijn leven bracht hij door in een cel. Gedurende die tijd bezochten leergierigen hem in de gevangenis voor onderwijs in de islam. Op gegeven ogenblik ontstond angst in het hart van Mansoor voor Imam Azam Saheb, daarom mengde hij vergif in de drank van Imam Azam Saheb. Toen het vergif zich in het lichaam van Imam Azam Saheb had verspreid viel hij op zijn knielen voor Allah en overleed in de maand Rajab. Zeer eminente Ulema en andere Moesliems kwamen met duizenden naar de gevangenis. De *Qazi* waste zijn lichaam en herhaalde voortdurend: "Bij Allah, U bent de grootste *faqih* en de meest vrome man van onze tijd...". Toen Imam Azam Saheb naar buiten werd gebracht namen voor de eerste keer ruim 50.000 Moesliems deel aan het begrafenisgebed. In totaal werd zes keer het gebed verricht. Uiteindelijk werd hij begraven. Na zijn begrafenis werd nog gedurende 20 dagen zijn begrafenisgebed verricht.

De prominentste *Imam* overleed in Bagdad in het jaar 150 Hijri op zeventigjarige leeftijd. Moge Allah Ta'ala tevreden zijn met hem. *Amien*.

9. Zijn houding

Imam Azam Saheb had duizenden leerlingen. Van deze leerlingen kregen Imam Mohammed en Imam Abu Juzoef enorm veel eerbied. Op een dag vroeg Galiefa Haroen Al-Rashied aan Imam Abu Juzoef: "Hoe was Imam Azam Saheb?" Imam Abu Juzoef antwoordde: "Hij was een zeer vrome mens. Hij ontweek altijd slechte dingen. Over het algemeen was hij stil. Wanneer iemand hem een vraag stelde gaf hij antwoord als hij het wist, anders bleef hij stil. Hij was erg ruimhartig. Hij ging nooit met een verzoek naar iemand en hield afstand van alles wat met de wereld te maken had. Voor hem had het wereldse respect en status geen waarde. Ook vertelde hij nooit iets slecht achter iemands rug om. Wanneer hij over iemand sprak deed hij het altijd in de positieve sfeer. Hij was net als bij het uitgeven van geld ook ruimhartig met het verspreiden van de kennis over de islam." Nadat Imam Haroen dit had aangehoord zei hij: "Dat is inderdaad de gewoonte van goede mensen."

10. Handel en wandel

Ieder mens moet bij zijn/haar werkzaamheid denken, is dit wel een legitieme handel dat ik drijf en is de winst die ik daarmee maak acceptabel conform de islam. Imam Azam Saheb was een groothandelaar. In het begin werkten agenten (tussenpersonen) bij hem. Op een dag kreeg hij waardevolle graansoort, die hij voor de verkoop doorstuurde naar één van zijn agenten. Het graan was om de één of andere reden van slechte kwaliteit. Imam Azam Saheb maakte een notitie en stuurde de informatie over de slechte staat van het graan naar zijn agent. De agent verkocht het graan op de markt tegen een dure prijs. Ondanks dat de koper gezien had, dat het graan niet van goede

kwaliteit was betaalde hij toch drie duizend dirham. Toen Imam Azam Saheb te horen kreeg dat zijn agent de koper niet op de hoogte had gebracht van de slechte kwaliteit verdeelde hij die drie duizend Dirham onder arme mensen. Zelf hield hij niets van die verkoop voor zichzelf.

11. Gulheid en getrouwheid

Op een dag ging Imam Azam Saheb op weg naar een zieke persoon. Onderweg zag hij iemand die hij kende. Die persoon keerde meteen om en liep terug. Imam Azam Saheb riep hem van verre en vroeg hem te wachten. Toen Imam Azam Saheb bij hem aankwam vroeg Imam Saheb hem waarom hij omkeerde en terugliep. De man zei: "Ik had tien duizend Dirham van u geleend en heb het u nog steeds niet terugbetaald. Dat was de schande waardoor ik terugging en niet de moed had u te ontmoeten." Hazrat Imam Azam Saheb antwoordde: "Broeder! Wat is dat nou? Ik verleen je kwijtschelding voor die lening."

Een ander persoon had een lening lopen. Hierdoor hield hij geen contact meer met anderen. Een vriend dacht, ik zal wat geld inzamelen en de lening voor hem inlossen. Toen hij bij Imam Azam Saheb aankwam vroeg Hazrat aan hem: "Hoe groot is de lening?" De vriend antwoordde: "Vier duizend Dirham." Hazrat zei: "Waarom al die moeite voor zulk bedrag." Hazrat gaf hem vier duizend Dirham om de schuld van zijn vriend te voldoen.

Als Imam Azam Saheb een arme persoon zag vroeg hij altijd naar diens toestand en zorgde voor onderdak. Hij was heel vriendelijk en openhartig voor zijn leerlingen en overige leergierige. Ieder moment vroeg hij aan hen of zij iets nodig hadden.

12. Bij de bureu

In zijn wijk woonde een schoenmaker die een heel vrije leven leidde. Iedere avond liep hij onaangekondigd dichtbij om te lezen. Op een dag werd hij door de dorpswachter aangehouden en opgesloten. Die avond hoorde Imam Azam Saheb zijn stem niet meer en vroeg wat er aan gebeurd was. Nadat hij alles had aangehoord ging Imam Saheb zelf naar de rechter en bevrijdde de schoenmaker uit de cel. De schoenmaker zei: "Broeder ik had u niet geroepen om mij te bevrijden?" Hazrat antwoordde: "Dat is waar, maar ik heb mijn rol als buurman vervuld." Op dat moment vroeg de schoenmaker aan Allah om vergiffenis en beloofde nooit meer iets kwaads te doen. Sindsdien begon hij islamitisch onderricht te vergaren en werd later opgenomen in de kring van de Ulema.

13. De zorg voor zijn moeder

De vader van Imam Azam Saheb overleed toen Hazrat nog jong was. Zijn moeder bleef lang in leven. Ondanks dat zijn moeder wist dat de gemeenschap naar zijn zoon kwam

om een vraag te stellen over de islam, stuurde zij hem naar een islamitische geleerde wanneer zij zelf een vraag had. Hazrat hoorde het antwoord en bracht het aan zijn moeder over. Wanneer zijn moeder zelf een vraag ging stellen reed zij op een muilezel. Imam Saheb liep dan naast het dier mee met zijn moeder.

Toen de koning van Koefa Imam Azam Saheb mishandelde, omdat hij geweigerd had een topambt te aanvaarden, was zijn moeder nog in leven. Zij werd dan erg ongerust en verdrietig. Imam Saheb zei dat hij zich niet bekommerde om de pijn die hij leed, maar dat hij wist dat zijn moeder verdrietig was en ook pijn leed.

14. De dagen en nachten van Imam Azam Saheb

Imam Saheb gaf in de ochtend na het verrichten van het ochtendgebed (Fadjr) les aan de mensen. Van overal vandaan kwamen brieven met vragen, die hij beantwoordde. Daarna riep hij zijn vergevorderde leerlingen bij elkaar en zocht samen met hen naar oplossingen voor de vraagstukken. De oplossingen waarop zij met z'n allen het over eens waren gekomen werd opgetekend.

Na het verrichten van het middaggebed (Zuhr) ging hij naar huis om even uit te rusten. Na het verrichten van het late middaggebed (Asr) begon hij weer met lesgeven. De rest van de tijd ontmoette hij zijn vrienden en bezocht hij de zieken. In de nacht bracht hij zijn leven diep verzonken in het gebed door. Soms zat hij ook in de zaak.

Amien.